

Савко О. Я., к.е.н., доцент,
доцент кафедри прикладної економіки
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
Федунишин Н. Р., здобувач І (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності С1 (051 Економіка) ОПП «Економіка бізнесу»
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ

Економічна безпека підприємства визначає здатність суб'єкта господарювання ефективно провадити діяльність за нестабільних ринкових умов. На сучасному етапі розвитку, де відбувається посилення конкуренції, військові та торгові війни, вона захищає підприємство від зовнішніх та внутрішніх загроз, операційних ризиків. Оскільки економічна безпека, як комплексна характеристика, охоплює фінансові, соціальні, екологічні, технологічні, безпекові аспекти його діяльності.

Вітчизняні підприємства часто реагують на загрози та ризики вже після їх виникнення, а не запобігають їм завчасно. Це призводить до зростання поточних витрат, надмірного використання ресурсів і зниження загальної стійкості бізнесу. Саме тому виникає необхідність детальнішого вивчення сутності економічної безпеки та її значення для підприємств у сучасних умовах.

Дослідження показують, що у працях багатьох вітчизняних науковців [1-4] приділено увагу вивченню поняття «економічна безпека підприємства», підходячи до нього з різних аспектів, зокрема: як до сукупності заходів, як до однієї з ключових складових діяльності підприємства, як до стану розвитку та ресурсного забезпечення підприємства, а також як до стану захищеності від зовнішніх і внутрішніх загроз. Це підтверджує високу актуальність та зацікавленість у дослідженні економічної безпеки підприємства, та матиме розвиток в частині доповнення змісту та сутності даного поняття.

Аналіз літературних джерел дозволяє виділити наступні складові економічної безпеки підприємства: фінансова; інтелектуальна і кадрова; техніко-технологічна; правова; інформаційна; екологічна; силова [4]:

1. Фінансова складова – сприяє максимальному та раціональному використанню капіталу та інших матеріальних ресурсів компанії, що є базою для її стабільної роботи. Ця складова є визначальною для ефективного функціонування суб'єкта господарювання.

2. Інтелектуальна й кадрова складова – зосереджена на збереженні, розвитку й управлінні знаннями, навичками та мотивацією персоналу, які становлять головний інноваційний потенціал підприємства.

3. Техніко-технологічна складова – оцінює, наскільки застосовані у виробництві та обслуговуванні процеси відповідають світовим стандартам, забезпечуючи при цьому оптимізацію витрат і підвищення продуктивності.

4. Правова складова – гарантує повне дотримання законодавчих норм, контрактних зобов'язань і внутрішніх політик, захищаючи бізнес від юридичних ризиків.

5. Інформаційна складова – забезпечує підприємство достовірними аналітичними даними та своєчасною інформацією, а також наявність програмного забезпечення його захист для безперебійної роботи суб'єкта підприємницької діяльності за для прийняття зважених управлінських рішень.

6. Екологічна складова – передбачає виконання екологічних стандартів і впровадження практик мінімізації негативного впливу на довкілля.

7. Фізична (силова) складова – охоплює заходи з охорони працівників, захисту майна, електронних даних від зовнішніх та внутрішніх загроз, а також виокремлення інформації яка становить комерційну таємницю підприємства.

Таким чином, економічна безпека підприємства визначає його здатність стабільного функціонування та розвитку в мінливому зовнішньому середовищі. Вона включає такі взаємопов'язані складові: фінансову стійкість, охорону інтелектуальної власності, управління кадровим потенціалом, дотримання законодавства, надійний захист інформації та соціальну відповідальність перед співробітниками та суспільством.

Перелік використаних джерел

1. Штангрет А.М. Котляревський Я.В., Караїм М.М. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення: *монографія*. Львів: Укр. акад. друкарства, 2012. 288с.

2. Коленда Н. В. Поняття соціально-економічної безпеки підприємства. *Економіка і суспільство. Мукачівський державний університет*. Вип. № 7. 2016. С. 672–678. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/113.pdf.

3. Ярова Ю. О., Артеменко Л. П. Структура економічної безпеки підприємства в умовах кризи. *Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*. № 13, 2016. С. 257-263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2016_13_39.

4. Зайченко В. В., Коваленко С. В. Економічна безпека підприємства: сутність та основні складові. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Вип 23, 2013 С.410-414. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/954dd1a2-c6ec-42e1-88ad-532c2c2fab75/content>.